

**ЗАВДАННЯ ІІ ЕТАПУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
ОЛІМПІАДИ З ФІЗИКИ
(Херсонська область, січень 2014 р.)**

11 клас

1. Точкове тіло масою m підіймають за допомогою двох нерозтяжних і невагомих ниток, що перекинуті через нерухомі блоки А і В (рис. 1). Кінці ниток рухаються горизонтально зі сталими швидкостями $v_1=3$ м/с $v_2=6$ м/с. Вважаючи блоки ідеальними, знайдіть натяги ниток у положенні, коли $AC = AB = BC = 10$ м.

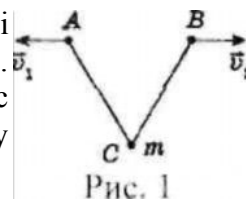

Рис. 1

2. Як робоче тіло в тепловій машині використовується постійна маса ідеального одноатомного газу, зміну стану якого зображено на pV -діаграмі (рис. 2). При належному виборі масштабів по осях цієї діаграми цикл зображується двома чвертями кіл. причому точки перетину дуг 1 і 2 лежать на бісектрисі кута, утвореного осями діаграми. Визначити ККД циклу, якщо відношення максимального і мінімального об'ємів газу в цьому циклі дорівнює $n=3$.

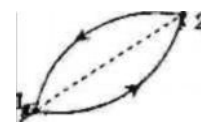

Рис. 2

3. Телескопічний реостат складається з трьох металевих тонкістних трубок однакової довжини, які щільно вставлені одна в одну. Напряга прикладена до кінців реостата. Довжина кожної трубки 50 см, радіус трубок приблизно 5 см, товщина стінок 0,1 мм, питомий опір 10^{-7} Ом·м. Побудувати залежність опору реостата від його довжини.
4. Заряджена частинка масою m рухається у вакуумі в площині XOY . Її положення фіксується через проміжки $\Delta t=80$ мс. Вісь OY спрямована вертикально вгору. Однорідне електричне поле напруженістю E спрямоване під кутом $\beta=-15^\circ$ до осі OX . Координати трьох послідовних положень частинки: $x_1=19$ мм, $y_1=127$ мм; $x_2=101$ мм, $y_2=185$ мм; $x_3=237$ мм, $y_3=149$ мм. Знайти заряд q та значення мінімальної швидкості v_{min} частинки.
5. Електричне коло складене з джерела змінної ЕРС $\varepsilon(t) = \varepsilon_m \sin \omega t$, активного опору R та діода з вольт-амперною характеристикою вигляду

$$i(U) = \begin{cases} \alpha U^2, & U > 0 \\ 0, & U \leq 0 \end{cases}$$

- а) Знайти миттєве значення напруги на діоді.
- б) Вважаючи виконаною умову $aR\varepsilon_m \ll 1$, розрахувати постійну складову струму через опір R .
- в) Нехай тепер паралельно до опору R увімкнений конденсатор ємності C . Вважаючи виконаними умови $R \gg (\omega C)^{-1} \gg (a\varepsilon_m)^{-1}$, знайти глибину пульсацій (відношення пульсаційної складової до постійної складової напруги) на ємності. Вказівка: зарядка конденсатора C через опір R від джерела напруги U_0 відбувається за законом

$$U(t) = U_0 \left[1 - \exp\left(-\frac{t}{RC}\right) \right]$$

розрядка від початкової напруги U_0 , через опір R за законом

$$U_0 \exp\left(-\frac{t}{RC}\right)$$